

MILJØstyrelsen
Kemikalier

13. juli 2007
J. nr. M 619-00010
LFO/ASNIE(EUK)

Grundnotat til Folketingets Europaudvalg

KOMMISSIONEN meddelelse om "Midtvejsevaluering af den europæiske handlingsplan for sundhed og miljø 2004-2010" - KOM (2007) 314 endelig.

Resumé

Meddelelse giver en midtvejsstatus for Kommissionens strategi fra 2003 vedrørende miljø og sundhed (SCALE). Første etape af strategien (2004-2010) er fastlagt i en handlingsplan fra 2004. Strategien og handlingsplanen har sat skub i nye initiativer til integration af miljø og sundhed.

Handlingsplanen omfatter et integreret miljø- og sundhedsovervågningssystem, forskning og nye områder samt politikovervejelser og forbedret kommunikation. Meddelelsen beskriver og evaluerer tiltag under 2004-handlingsplanen – altså første etape af strategien - og der gives en kortfattet beskrivelse af udviklingen på de pågældende områder, og der peges på fremtidige indsatsområder. Meddelelsen lægger op til at fortsætte den hidtidige strategi.

1. Status

Kommissionen sendte den 14. juni 2007 ovennævnte meddelelse til Rådet.

Meddelelsen følger op på Kommissionens strategi fra 2003 for miljø og sundhed (SCALE), som har til formål at reducere antallet af sygdomstilfælde, der skyldes miljøfaktorer i EU, afdække og forebygge nye sundhedstrusler, og styrke EU's politiske beslutningsproces på området.

Kommissionen udsendte i 2004 en handlingsplan for første etape af strategien, som blev Kommissionens bidrag til WHO-Europa konferencen om miljø og sundhed, som fandt sted i juni 2004 i Budapest. Planen blev præsenteret på Rådsmødet (sundhed) den 2. juni 2004 og på Rådsmødet (miljø) den 28. juni 2004.

Næste ministermøde i WHO-Europa region om miljø og sundhed finder sted i Rom i 2009. Som bidrag til den midtvejskonference, som blev afholdt i Wien i juni 2007, har EU-kommissionen udarbejdet denne nye meddelelse.

Strategien og handlingsplanen har sat skub i nye initiativer til integration af miljø og sundhed.

2. Formål og indhold

Formålet med meddelelsen er at beskrive og evaluere tiltagene under handlingsplanen, at give en kortfattet beskrivelse af udviklingen på de relevante områder, f.eks. kemikalier, luft, vand og støj, og at pege på områder, som bør vises særlig opmærksomhed i fremtiden.

Handlingsplanen opstiller 13 foranstaltninger med særligt fokus på udvikling af integreret miljø- og sundhedsinformation, styrket forskning i miljø og sundhed og afdækning af nye problemer, revurdering og tilpasning af de risikoreducerende foranstaltninger og forbedring af kommunikationen.

Forbedringer i informationskæden

Kommissionen konkluderede i 2006, at der allerede findes et antal EU-dækkende miljø- og sundhedsinformations- og overvågningssystemer, og at der er opstillet strategier til vurdering af miljøbelastninger. Kommissionen vurderer, at der er behov for en stærkere integration mel-

lem de bestående systemer, for at skærpe indsatsen inden for forskning og biomonitoring og for at forbedre procedurerne for dataindsamling.

Kommissionen har siden 2004 arbejdet tæt sammen med medlemsstater og eksperter om at forberede et EU-pilotprojekt for human biomonitoring. Der er indkaldt ansøgninger til et særligt human biomonitoringsprogram under det syvende rammeforskningsprogram, hvor der fokuseres på kapacitetsopbygning, human biomonitorings fremtidige strategiske rolle og på hensigtsmæssig kommunikation om human biomonitoring. Kommissionen undersøger endvidere muligheden for, at kommende human biomonitoringsaktiviteter indskrives i en allerede bestående ramme, f.eks. EU's oversigt over helbredsundersøgelser, og vil sørge for, at de knyttes til de bestående regelrammer.

Udbedring af manglerne i vores viden

Der er iværksat flere EU-finansierede projekter med sigte på at integre og styrke EU's miljø- og sundhedsforskning. Målene for 2007-2010 er at analysere de indhentede resultater, at afholde workshops om målrettede miljø- og sundhedsspørgsmål til belysning af forskningsresultaterne og til afdækning af nye forskningsbehov.

Kommissionen har iværksat forskningsprojekter vedrørende sygdomme, forstyrrelser og eksponeringer. Forskningen har siden 2004 fokuseret på årsagerne til astma og allergi, på årsager til og mekanismer i neurologiske og immunologiske lidelser, på virkningerne af metaleksponering, fremme af forskning i sjældne kræftformer og på afdækning af, hvilken rolle vekselvirkninger mellem arv og miljø kan spille for udviklingen af kræft i højrisikogrupper. Målene for 2007-2010 er at undersøge årsagerne til miljørelaterede sygdomme og studere de langsigtede sundhedsvirkninger af eksponering for miljømæssige stressfaktorer.

Kommissionen har finansieret flere projekter for udvikling af systemer til analyse af samspillet mellem miljø og sundhed. Projekterne tager sigte på at forbedre metoder og modeller til at foretage integreret risikovurdering, og på at forbedre metoder og værktøjer til at vurdere sundhedsvirkninger og foretage cost/benefit-analyser. Målene for 2007-2010 er at analysere de politisk relevante resultater af forskningsprojekterne.

Kommissionen har støttet projekter, der har til formål at afdække og belyse potentielle miljø- og sundhedsfarer i relation til klimaændringer, vandkvalitet og nanoteknologi. For 2007-2010 vil klimaændringernes indvirkning på menneskers og dyrs sundhed og de potentielle risici, som nanopartikler indebærer for menneskers sundhed, blive udforsket.

Risikoreducerende foranstaltninger og forbedring af kommunikation

Den Videnskabelige Komité for Nye og Nylygt Identificerede Sundhedsrisici (SCENIHR) vedtog i marts 2007 en udtalelse om de mulige virkninger af elektromagnetiske felter på menneskers sundhed, og Kommissionen vil fortsat støtte forskningen på området. Endvidere er der vedtaget produktstandarder, der skal sikre, at produkter, der markedsføres og tages i brug, ikke vil belaste offentligheden ud over de grænser, som anses for sikre.

Flere aktiviteter har vedrørt indeklima. Kommissionen har udsendt grønbogen "Mod et Europa uden tobaksrøg: politiske valgmuligheder på EU-plan" og igangsat en høringsproces om, hvordan man bedst kan håndtere passiv rygning i EU. Kommissionen forbereder et opfølgende initiativ vedrørende røgfri miljøer til vedtagelse i 2008, og en rapport om gennemførelsen af Rådets henstilling om forebyggelse af rygning og om initiativer til at forbedre bekæmpelsen af rygning.

Et specielt arbejde er sat i gang vedrørende forskellige forureningsstoffer og risikoen ved anvendelse af lugtjerningsmidler. Der er gennemført målekampagner i flere europæiske byer for at overvåge indendørs/udendørs og individuelle eksponeringskoncentrationer af udvalgte stoffer, og Kommissionen angiver at man fortsat vil støtte forskning i indendørs luftkvalitet. De kommende foranstaltninger vil blive koncentreret om oplysning, udveksling af erfaringer og samordning af igangværende foranstaltninger med tilknytning til indendørs luftkvalitet.

Resumé af fremskridt for sundhedsrelaterede miljø- og fødevarepolitiske foranstaltninger

Kommissionen angiver en række nye initiativer, der er iværksat for at mindske sundhedsrisici og indsamle information. Det drejer sig bl.a. om:

- et vandinformationssystem for Europa,
- et forslag om revision af drikkevandsdirektivet, som Kommissionen ventes at fremsætte ved udgangen af 2008,
- et forslag til et nyt direktiv om beskyttelse af overfladevand mod forurening, som vil opstille grænser for koncentrationen i overfladevand af 41 kemiske stoffer,
- det sidste af 'datterdirektiverne' om luftkvalitet, som indeholder målværdier for luftens indhold af arsen, nikkel, cadmium og benzo(a)pyren,
- Kommissionen temastrategien for luftforurening,
- et direktivforslag om luftkvaliteten og renere luft i Europa,
- et forslag til en ny emissionsstandard for tunge erhvervskøretøjer (EURO VI), som forventes fremsat i 2007,
- et forslag til ny lovgivning om industriemissioner, som forventes fremsat i 2007.
- kviksølvstrategien fra 2005, og tilhørende forslag, der tager sigte på at forbyde kviksølv til visse formål, forbyde eksport af kviksølv fra 2011 og indføre krav om sikker opbevaring af ubrugt kviksølv,
- Kommissionens forslag, der skal forbedre proceduren for markedsføring af plantebeskyttelsesmidler, herunder temastrategi for bæredygtig anvendelse af pesticider og et forslag til rammedirektiv om uddannelse af professionelle brugere, begrænsning af brugen af pesticider i visse områder og indleder udviklingen af relevante indikatorer.
- den nyetablerede liste over prioriterede stoffer, der skal vurderes yderligere for hormonforstyrrende virkninger, der skal inddrages ved udarbejdelse af ny lovgivning,
- den nye kemikalielovgivning REACH, som bl.a. indebærer at hormonforstyrrende stoffer skal omfattes af godkendelsesordningen,
- dioxin- og PCB-strategien og forordningen om persistente organiske miljøgifte (POP) og Fællesskabets gennemførelsesplan herfor, som bl.a. indeholder yderligere foranstaltninger til håndtering af dioxinkilderne i industrien og de private husholdninger,

Angående eksponering for støj og de dermed forbundne sundhedsrisici har Kommissionen i de seneste 3 år bidraget til WHO's projekt vedrørende retningslinjer for nattestøj. Resultaterne vil blive udnyttet i Kommissionens aktiviteter i 2007 med henblik på at revurdere sundhedsvirkningerne af støj.

Kommissionen foreslår i en strategi og handlingsplan for nanoteknologi 2005-2009 en række konkrete skridt hen imod en "sikker, integreret og ansvarlig" udvikling, hvilket betyder, at de miljømæssige, sundhedsmæssige og sociale aspekter af denne teknologi skal tages i betragtning på det tidligst mulige stadium.

Konklusion og næste skridt

Kommissionen angiver, at man i de kommende 3 år i nært samarbejde med medlemsstaterne vil videreføre de forskellige foranstaltninger, der er opstillet i handlingsplanen. Man vil også fortsat fokusere på, at miljø- og sundhedshensyn integreres i andre sektorpolitikker, og at de

mange berørte parter inddrages i processen. For at styrke EU's beslutningskapacitet på dette område vil Kommissionen gradvis optrappe indsatsen for at udnytte resultaterne af forskningsprojekterne og andre former for information og udmøntningen heraf i konkrete foranstaltninger.

I 2010 vil Kommissionen pege på de emner, der skal tages op i den næste runde.

3. Europa-parlamentets udtalelse

Europa-parlamentet har ikke udtalt sig om meddelelsen.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Konsekvenser for Danmark

Da meddelelsen ikke pålægger medlemslandene forpligtelser, har den ingen umiddelbare konsekvenser for Danmark.

6. Høring

Meddelelsen har ikke været sendt i høring

7. Forhandlingssituationen

Meddelelsen er ikke blevet behandlet i Rådets miljøarbejdsgruppe.

8. Regeringens foreløbige holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse velkommen, og vil fortsat aktivt arbejde for at integration af miljø og sundhed prioriteres i EU. Miljøstyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Fødevarestyrelsen har tilkendegivet, at man er indstillet på at give finansiel støtte til dansk støtte i det foreslåede biomonitoringsprogram.